

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Geopolityczne skutki transformacji energetycznej”

[JOIN(2022)23 final]

(2022/C 486/27)

Sprawozdawca: **Tomasz Andrzej WRÓBLEWSKI (Gr. I – PL)**

Współsprawozdawca: **Ioannis VARDAKASTANIS (Gr. III – EL)**

Wniosek o wydanie opinii	28.6.2022
Podstawa prawna	Artykuł 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	21.9.2022
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Wniosek o wydanie opinii
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Stosunków Zewnętrznych
Data przyjęcia przez sekcję	14.9.2022
Data przyjęcia na sesji plenarnej	21.9.2022
Sesja plenarna nr	572
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	229/1/6

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Rok 2022 zapisze się w historii jako rok głębokich zmian geopolitycznych i energetycznych na całym świecie. EKES wyraża uznanie dla podejmowanych przez Komisję Europejską i poszczególne państwa członkowskie działań, które przyspieszyły proces uniezależniania się od rosyjskich dostaw energii. Uważa, że ze względu na dynamikę wojny w Ukrainie konieczne jest jednak przyspieszenie tego procesu poprzez nałożenie rygorystycznego embarga, któremu musi towarzyszyć szybki rozwój alternatywnych, czystych źródeł energii.

1.2. Niniejsza opinia uwzględnia wniosek o wydanie opinii w sprawie komunikatu **JOIN(2022)23 „Zewnętrzne zobowiązania energetyczne UE w zmieniającym się świecie”**, który został opublikowany wspólnie przez Dyрекcyję Generalną Komisji Europejskiej ds. Energii oraz Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa w dniu 18 maja 2022 r.

1.3. EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Europa pozostaje liderem transformacji energetycznej, ale zwraca uwagę, że zmiany w UE nie wystarczą, by zniwelować skutki globalnych emisji, i że podjęcie działań na szczeblu międzynarodowym leży wyraźnie w naszym interesie, zarówno w kwestii zmiany klimatu, jak i ekspansji gospodarczej w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju globalnego.

1.4. EKES z zadowoleniem przyjmuje szereg inicjatyw UE, które zwiększają wewnętrzną odporność UE, takich jak plan REPowerEU lub partnerstwo na rzecz sprawiedliwej transformacji energetycznej, strategia Global Gateway oraz Zielony program działań dla Bałkanów Zachodnich, które sprzyjają stabilności politycznej.

1.5. Jednocześnie EKES zwraca uwagę, że obecne napięcia polityczne wymagałyby jeszcze aktywniejszej współpracy z niektórymi krajami, które są w stanie zapewnić Europie dostawy gazu i ropy. Do krajów tych należą Stany Zjednoczone i – w różnym stopniu – kraje Ameryki Południowej i Afryki, w których przypadku uzupełnieniem eksportu paliw kopalnych powinien być transfer wiedzy i technologii odnawialnych, co mogłoby przyspieszyć ich transformację klimatyczną.

1.6. EKES z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę podłączenia Mołdawii i Ukrainy do europejskiej sieci energetycznej, ale wzywa również do okresowych przeglądów sytuacji geopolitycznej wynikającej z dynamicznych zmian w strukturze energetycznej w takich krajach jak Armenia, Gruzja i Kazachstan

1.7. EKES zwraca uwagę na potrzebę nawiązywania specjalnych stosunków z krajami, które są głównymi dostawcami metali ciężkich i surowców niezbędnych do produkcji czystych technologii energetycznych, a które mogą być zagrożone. Wymaga to opracowania całkowicie nowych ram stosunków międzynarodowych: europejskiej dyplomacji energetycznej.

1.8. Ze względu na ostatnie doświadczenia związane z nadmiernym uzależnieniem Europy od surowców pochodzących z niepewnych źródeł EKES wzywa UE do zachowania jak największej elastyczności w ambitnych planach transformacji energetycznej, co zapewni czas na analizę wpływu geopolitycznego wybranych decyzji i ich dostosowanie w razie, gdyby spowodowały niepożądane i nieoczekiwane napięcia na świecie.

2. Wprowadzenie

2.1. Od wielu lat kwestie związane z transformacją energetyczną należą do jednego z najważniejszych punktów strategii politycznej na całym świecie. Unia Europejska z programem Europejskiego Zielonego Ładu jest liderem w dziedzinie transformacji energetycznej i opiera się na takich wartościach, jak zrównoważony rozwój, solidarność i współpraca międzynarodowa. UE odpowiada jednak tylko za około 8 % (i coraz mniejszą) część światowych emisji, więc sama polityka wewnętrzna UE, nawet bardzo ambitna, nie wystarczy.

2.2. Jak podkreślono we wnioskach z konferencji w sprawie geopolityki Europejskiego Zielonego Ładu⁽¹⁾, multilateralizm jest kluczem do przeciwdziałania tym wspólnym, transgranicznym zagrożeniom klimatycznym i to właśnie dzięki multilateralizmowi, a nie geopolityce opartej na podziałach, można rozwiązać kryzys globalny. Powyższe spostrzeżenia znalazły odzwierciedlenie w opinii EKES-u dotyczącej **nowej Strategii w zakresie przystosowania do zmiany klimatu**⁽²⁾, w której to opinii Komitet podziela pogląd, że potrzebna jest „intensyfikacja międzynarodowych działań na rzecz odporności na zmianę klimatu”, jak to ujęła Komisja, i zgadza się z jej stwierdzeniem, że „ambicje UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu muszą być dopasowane do wiodącej roli Unii w działaniach na rzecz łagodzenia zmiany klimatu”.

2.3. Ponieważ zmiana klimatu i związane z nią działania powodują ogromną przemianę geopolityki i przemysłu, na czele z rozkwitem energii odnawialnej, co silnie wpływa na stosunki międzynarodowe, EKES postanowił, że skupienie się na skutkach geopolitycznych będzie miało kluczowe znaczenie dla opracowania kompleksowej opinii zbiorczej w sprawie zmiany klimatu.

2.4. Chociaż istnieje naukowy konsensus co do konieczności ograniczenia emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, w polityce klimatycznej nie można ignorować rosnącej liczby pozytywnych i negatywnych zależności między wyzwaniem gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi.

2.5. Funkcjonowanie i parametry rynku energetycznego są bezpośrednio związane z sytuacją polityczną w poszczególnych regionach. Przyczynia się do tego fakt, że dostawy paliw kopalnych cechują się dużą zależnością od kilku krajów produkcyjnych.

2.6. Jak wykazano w opinii EKES-u **w sprawie wymiaru zewnętrznego europejskiej polityki energetycznej**⁽³⁾, przewaga pewnych źródeł importu, które nie przestrzegają tych samych zasad politycznych i rynkowych co UE sprawiły, że bezpieczeństwo energetyczne stało się jednym z najważniejszych punktów polityki UE. Nawiązano wówczas do skutków agresji wojskowej w Gruzji w 2008 r., ale kontekst tej sytuacji pozostaje niezwykle aktualny ze względu na obecną sytuację w Ukrainie, przekładającą się na postrzeganie kwestii związanych z bezpieczeństwem energetycznym i geopolityką.

2.7. W perspektywie średnioterminowej światowa arena energetyczna będzie zupełnie inna niż teraz. Transformacja energetyczna wpłynie fundamentalnie na geopolitykę i przyniesie zarówno zagrożenia, jak i szanse. Rodzaj tego wpływu będzie zależał od wielu czynników. Przykładem jest dekarbonizacja, która może prowadzić do większego uzależnienia od importu gazu, co może jeszcze bardziej skomplikować stosunki UE z Rosją.

⁽¹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/geopolitics-european-green-deal>

⁽²⁾ Dz.U. C 374 z 16.9.2021, s. 84.

⁽³⁾ Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 28.

2.8. Wraz ze zmianami w systemie energetycznym zmienia się także polityka energetyczna. W świecie czystej energii wyłoni się nowa grupa zwycięzców i przegranych. Niektórzy postrzegają to jako „wyścig kosmiczny” w dziedzinie czystej energii. Kraje i regiony, które opanowały czystą technologię, eksportują zieloną energię lub importują mniej paliw kopalnych, mogą zyskać na nowym systemie, natomiast te, które polegają na eksporcie paliw kopalnych, mogą odczuć zmniejszenie swojej roli.

3. Uwagi ogólne

3.1. Jeżeli transformacja energetyczna rozumiana jest jako podjęcie systemowych działań i przedsięwzięcie środków, aby ograniczyć uwalnianie do atmosfery związków węgla przyspieszających procesy zmiany klimatu, to oprócz transformacji energetycznej należy poszukiwać również optymalnych rozwiązań w zakresie zrównoważonego rolnictwa i gospodarki leśnej, biosekwestracji, hodowli i użytkowania bydła, a także możliwości związanych z rozwojem technologii wychwytywania i składowania dwutlenku węgla oraz wdrażać te rozwiązania.

3.2. Mając na uwadze poziom emisji gazów cieplarnianych generowanych przez kraje UE w porównaniu z innymi gospodarkami światowymi, do osiągnięcia wymaganych rezultatów konieczne jest podjęcie wysiłków na rzecz włączenia innych krajów do koalicji na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu. UE musi zwrócić szczególną uwagę na różnorodne formy współpracy międzynarodowej, w tym na partnerstwa w zakresie inwestycji, handlu i innowacji, w celu wzmocnienia działań adaptacyjnych na całym świecie, a zwłaszcza w krajach rozwijających się.

3.3. Działalność handlowa prowadzona przez państwa członkowskie UE pozostawia znaczący ślad węglowy w pozostałej części świata. Do obowiązków UE należy zajęcie się tym zewnętrznym wymiarem wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, m.in. poprzez promowanie przemian w ramach dwustronnej i regionalnej współpracy na rzecz rozwoju oraz przeciwdziałanie negatywnym efektom zewnętrznym w polityce handlowej.

3.4. Geopolityka ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania sukcesu Europejskiego Zielonego Ładu, ponieważ zielona transformacja będzie miała rzecz jasna ogromny wpływ na stosunki międzynarodowe. Rozbieżność priorytetów między krajami rozwiniętymi i rozwijającymi się będzie stanowić poważne wyzwanie, gdyż wpływ Europejskiego Zielonego Ładu na kraje będzie nieproporcjonalny. Kraje rozwinięte powinny stawić czoła tym wyzwaniom i dołożyć wszelkich starań, aby zniwelować negatywny wpływ Europejskiego Zielonego Ładu na kraje o niskich dochodach oraz udowodnić, że program ten nie pozostawi ich w tyle.

3.5. Przykładem działań ukierunkowanych na zaangażowanie partnerów globalnych jest Partnerstwo na rzecz sprawiedliwej transformacji energetycznej zainicjowane przez rządy RPA, Francji, Niemiec, Zjednoczonego Królestwa, USA i UE na szczycie klimatycznym COP26 skupiającym światowych przywódców. Inicjatywa ma na celu wsparcie RPA w dekarbonizacji gospodarki, odejściu od węgla na rzecz gospodarki niskoemisyjnej, odpornej na zmianę klimatu oraz opartej na czystej, zielonej energii i technologii.

3.6. Kolejnym przykładem jest Global Gateway, czyli nowa europejska strategia, której zadaniem jest wsparcie inteligentnych, czystych i bezpiecznych połączeń w sektorze cyfrowym, energetycznym i transportowym oraz wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej, kształcenia i badań naukowych na całym świecie. Strategia Global Gateway ma na celu uruchomienie inwestycji o wartości do 300 mld EUR w latach 2021–2027, aby wesprzeć trwałą odbudowę na świecie, z uwzględnieniem potrzeb naszych partnerów i własnych interesów UE.

3.7. Innym przykładem o szczególnym znaczeniu w kontekście geopolityki jest Zielony program działań dla Bałkanów Zachodnich, którego celem jest wspieranie kompleksowej transformacji ekologicznej w kierunku niskoemisyjnej i zrównoważonej gospodarki o obiegu zamkniętym na Bałkanach Zachodnich. W szczególności Zielony program działań dla Bałkanów Zachodnich może uwolnić potencjał gospodarki o obiegu zamkniętym, przyczynić się do stworzenia większej liczby miejsc pracy i otworzyć nowe perspektywy wzrostu. Odpowiednie finansowanie ze strony UE, rządów krajowych i sektora prywatnego będzie miało zasadnicze znaczenie dla wsparcia tej transformacji ekologicznej. Zgodnie z opinią EKES-u „**Energia czynnikiem rozwoju i pogłębienia procesu przystąpienia Bałkanów Zachodnich do UE**”⁽⁴⁾ energia powinna być czynnikiem rozwoju i połączeń międzysystemowych w regionie, a obywatele Bałkanów Zachodnich powinni mieć klarowny obraz korzyści ekonomicznych i środowiskowych wynikających z przystąpienia do UE.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 32 z 28.1.2016, s. 8.

3.8. Jak stwierdzono we wnioskach z wyżej wspomnianej konferencji **w sprawie geopolityki Europejskiego Zielonego Ładu**, transformacji energetycznej będą towarzyszyć znaczne wahania cen energii. Powyższe kwestie stanowią wyzwanie geopolityczne, które UE i jej globalni partnerzy powinni pomóc złagodzić, zmniejszając ryzyko związane z propagowaniem i rozpowszechnianiem wykorzystania czystej energii oraz wystrzegając się pogłębienia już istniejących nierówności.

3.9. Powyższe uwagi przedstawiono już w **opinii EKES-u w sprawie nowej Strategii w zakresie przystosowania do zmiany klimatu** ⁽⁵⁾, w której to opinii Komitet wezwał Komisję, by podczas przyszłych prac nad polityką adaptacji dążyła do lepszego powiązania strategii przystosowania się do zmiany klimatu ze sprawiedliwością klimatyczną. EKES przyznał, że zmiana klimatu może nieść ze sobą różne negatywne skutki społeczne, gospodarcze, w zakresie zdrowia publicznego oraz funkcjonowania społeczności, i zaapelował, aby zająć się istniejącymi nierównościami za pomocą długoterminowych strategii łagodzenia skutków zmiany klimatu i przystosowania się do niej, tak aby nie pozostawić nikogo w tyle. Wezwał jednak Komisję do wyjaśnienia, w jaki sposób dokładnie zlikwiduje ona bariery w dostępie do finansowania dla najbardziej narażonych krajów, społeczności i sektorów w skali globalnej oraz jak uwzględni propozycje dotyczące włączenia problematyki płci i przeciwdziałania nierównościami na szczeblu regionalnym i lokalnym.

3.10. Polityka zewnętrzna UE w zakresie przeciwdziałania zmianie klimatu powinna polegać nie tylko na dostarczaniu przez kraje UE argumentów „z zewnątrz” i wspieraniu realizacji wymagającej strategii transformacji klimatycznej, ale także na czerpaniu wiedzy eksperckiej z krajów spoza UE (np. współpraca z amerykańską agencją American Natural Resource Conservation Service (NCRS) i innymi podobnymi organizacjami). Należy pamiętać, że nie mniej ważna jest dbałość o wewnętrzną wymianę dobrych praktyk i wypracowanie systemowego podejścia do wyzwań związanych z transformacją w ramach takich inicjatyw jak budowa wspólnego rynku energii.

3.11. Dynamiczny rozwój odnawialnych źródeł energii wymaga równoległej modernizacji infrastruktury przesyłowej i integracji systemu energetycznego oraz odejścia od scentralizowanego sposobu wytwarzania i dostarczania energii elektrycznej. Konieczne jest konsekwentne promowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zaspokajania potrzeb energetycznych zgodnie z zasadą pomocniczości. Jak stwierdzono w opinii EKES-u **w sprawie strategii UE dotyczącej integracji systemu energetycznego** ⁽⁶⁾, Komisja powinna zachęcać kraje sąsiadujące z UE, w szczególności kraje należące do Partnerstwa Wschodniego, do realizacji planu integracji systemów, która jest ważna nie tylko dla osiągnięcia neutralności klimatycznej, lecz także z punktu widzenia stabilnych i bezpiecznych dostaw oraz przystępnych cen dla odbiorców indywidualnych i gospodarki, jak również do wdrażania tego planu jako własnej polityki. Warto się głębiej zastanowić, czy w tym celu przydatny byłby graniczny podatek od emisji CO₂.

3.12. Nie można wiarygodnie i skutecznie realizować strategii polegającej na uświadamianiu potrzeby wdrażania polityki klimatycznej poza UE, jeśli wyzwania społeczne towarzyszące procesom transformacji nie zostaną odpowiednio rozwiązane w państwach członkowskich UE. W opinii EKES-u **„Aby nikt nie pozostał w tyle – realizacja programu działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030”** ⁽⁷⁾ wskazano już znaczenie zasady „aby nikt nie pozostał w tyle”. Zgodnie z tą zasadą wszyscy członkowie społeczeństwa, a zwłaszcza ci, którzy pozostają dalej w tyle, mają realną szansę na wykorzystanie możliwości i są dobrze przygotowani do radzenia sobie z ryzykiem. Innymi słowy, słabsze grupy społeczne, a także regiony i terytoria znajdujące się w najbardziej niekorzystnej sytuacji wymagają szczególnej uwagi.

3.13. Skuteczne i społecznie akceptowalne rozwiązanie kwestii związanych ze zróżnicowanym wpływem polityki klimatycznej na poszczególne kraje Unii zapewniłoby UE wiarygodność jako światowemu liderowi w dziedzinie zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie zaangażowanie w zrównoważony rozwój na szczeblu światowym pomaga osiągnąć cele polityki UE w innych obszarach (takie jak zaradzenie przyczynom migracji, sprawiedliwy handel światowy i zmniejszenie zależności od krajów bogatych w ropę z perspektywy polityki zagranicznej).

3.14. Jak stwierdzono w wyżej wspomnianej opinii, Komisja Europejska zaczęła już poważniej podchodzić do internalizacji efektów zewnętrznych, przyznając na przykład, że energia ze źródeł odnawialnych jest w niekorzystnej sytuacji, dopóki koszty zewnętrzne zasobów kopalnych nie zostaną w pełni odzwierciedlone w cenie rynkowej, lub próbując uwzględnić negatywne efekty zewnętrzne w sektorze transportu.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 374 z 16.9.2021, s. 84.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 123 z 9.4.2021, s. 22.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 47 z 11.2.2020, s. 30.

3.15. Niezbędna jest edukacja i transfer wiedzy, zarówno w ramach powszechnego kształcenia obowiązkowego, jak i komunikacji skierowanej do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem grup społecznych, których transformacja bezpośrednio dotyczy. Należy jasno przedstawić obecny wybór cywilizacyjny, aby móc skutecznie obronić słuszności tezy, że działania na rzecz transformacji podejmowane obecnie przez część społeczeństwa pozwolą uniknąć znacznie wyższych kosztów, które w przypadku bierności będzie musiała ponieść cała społeczność międzynarodowa.

3.16. Transformacja energetyczna i opracowywanie nowych technologii ekologicznych przyczyniają się do rozwoju unikalnej wiedzy i kompetencji oraz do tworzenia miejsc pracy wymagających wysokich kwalifikacji. Ten kierunek rozwoju gospodarek europejskich stanowi wyjątkową szansę rozwojową i pozwala państwom członkowskim UE na umocnienie pozycji lidera technologicznego w zakresie transformacji rozumianej jako redukcja emisji. Przystąpienie większej liczby państw spoza UE do sojuszu na rzecz przeciwdziałania negatywnym skutkom zmiany klimatu pozwoli na stworzenie rynków dla technologii wywodzących się z gospodarek europejskich.

3.17. Stopniowe wycofywanie się z paliw kopalnych będzie sprzyjać eskalacji napięć między krajami UE (importerami tych surowców) a krajami spoza UE (ich dostawcami). W tym przypadku należy wziąć pod uwagę przede wszystkim Rosję jako lokalnego dostawcę paliw, którego przychody ze sprzedaży tych surowców stanowią znaczącą część wpływów do budżetu. Ponadto kraje Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej oraz regiony Afryki Subsaharyjskiej, których dochody są w dużym stopniu zależne od eksportu paliw kopalnych, mogą ponosić poważne konsekwencje polityczne i społeczne. To z kolei może wywołać fale uchodźców i migracji do Europy. Zmiana modelu współpracy może być z pewnością postrzegana z politycznego punktu widzenia jako zagrożenie dla pozycji kraju, którego gospodarka i sprawowanie rządów są uzależnione od dochodów z dostaw paliw kopalnych. Inwestycje oraz oparte na współpracy rozwiązania promujące zieloną energię mogą być traktowane jako okazja do wsparcia transformacji tych gospodarek.

3.18. Doświadczenia wojny toczącej się w XXI wieku w Europie skłaniają do refleksji nad odpowiedzialnym wykorzystaniem energii jądrowej i rewizją zasad systematyki, które nie przyczyniają się do negatywnych skutków zmiany klimatu.

3.19. Ewentualne embargo na import rosyjskiej ropy, gazu i węgla jako element sankcji nałożonych na Rosję w kontekście agresji na Ukrainę czy też wycofanie się z importu ze względu na konieczność wstrzymania transferów finansowych wspierających reżim Putina przyczyni się do przyspieszenia oczekiwanych skutków geopolitycznych wstrzymania importu paliw z Rosji. Jednocześnie może zaistnieć potrzeba ponownego rozważenia tempa odchodzenia od paliw dostępnych w krajach UE.

3.20. Uzasadniona wydaje się integracja w celu stworzenia unii gazowej krajów UE. Takie podejście pozwoliłoby na procedury wspólnych zakupów i przyczyniłoby się do korzystnych warunków gospodarczych, a jednocześnie umożliwiłoby koordynację decyzji o wstrzymaniu importu tego surowca ze wschodu, co wobec politycznego wymiaru takiej decyzji przełożyłoby się na spójną politykę zagraniczną państw UE.

4. Wyzwania i szanse

4.1. Polityka klimatyczna Unii Europejskiej będzie miała zróżnicowany wpływ w zależności od regionu, którego dotyczy, oraz od działań podejmowanych w ramach polityki zewnętrznej, aby zmniejszyć zidentyfikowane ryzyko i ożywić procesy transformacji.

4.2. Jeśli chodzi o Bałkany Zachodnie, duże nadzieje pokłada się w działaniach na rynku energii w związku z procesem przystąpienia do UE. Powyższy fakt może odegrać znaczącą, pozytywną rolę w kształtowaniu warunków geopolitycznych w tym regionie. Wraz z podpisaniem Deklaracji z Sofii w sprawie Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich – rządy krajów Bałkanów Zachodnich zobowiązały się do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku oraz do pełnego dostosowania się do Europejskiego Zielonego Ładu. W szczególności program ten może uwolnić potencjał gospodarki o obiegu zamkniętym i przyczynić się do stworzenia większej liczby miejsc pracy, a także otworzyć nowe perspektywy wzrostu. Odpowiednie finansowanie ze strony UE, rządów krajowych i sektora prywatnego będzie miało zasadnicze znaczenie dla wsparcia tej transformacji ekologicznej.

4.3. Co się tyczy Afryki, należy przede wszystkim podkreślić, że polityka łagodzenia zmiany klimatu nie jest priorytetem dla krajów tego kontynentu. UE powinna zatem współpracować z krajami afrykańskimi, podobnie jak ma to miejsce w przypadku innych krajów rozwijających się, w celu zapewnienia, w oparciu o podejście oddolne, by wszystkie inicjatywy były zaakceptowane na szczeblu lokalnym i zgodne z priorytetami krajów partnerskich. W przeciwnym razie działania podejmowane w zakresie polityki klimatycznej mogą spotkać się z brakiem zrozumienia i sprzeciwem ze strony społeczności lokalnych borykających się z podstawowymi problemami. Jak wskazano w opinii EKES-u „**UE i Afryka: urzeczywistnienie równoprawnego partnerstwa na rzecz rozwoju opartego na zrównoważoności i wspólnych wartościach**”⁽⁸⁾, wyzwania, przed którymi stoją kraje rozwijające się w Afryce, są bardzo złożone i należy podejść do nich w sposób wrażliwy i wielowymiarowy. Co więcej, prognozuje się, że zapotrzebowanie na energię na tym kontynencie podwoi się do 2050 r., a wskaźniki ubóstwa pozostaną wysokie. To może utrwalić, a nawet pogłębić, problemy w zakresie zrównoważoności pod względem aspektów środowiskowych i społeczno-gospodarczych. Niemniej mogą pojawić się możliwości, ponieważ kraje afrykańskie odgrywają wiodącą rolę w technologii fotowoltaicznej i produkcji paliw syntetycznych na dużą skalę. Konkretnie możliwości realizacji wspólnych projektów, działalności gospodarczej i strategii mogłyby zaowocować nowym społeczno-ekologicznym podejściem do gospodarki rynkowej.

4.4. Jeśli chodzi o Partnerstwo Wschodnie, szczególnie ważna jest ścisła współpraca z krajami, które – podobnie jak UE – są w dużym stopniu uzależnione od paliw kopalnych, a tym samym narażone na duże wahania cen, zwłaszcza biorąc pod uwagę obecne działania wojenne w Ukrainie. Co się tyczy Ukrainy, Mołdawii i Gruzji, należy podjąć wysiłki na rzecz wsparcia tych krajów w procesie uniezależniania się od dostaw paliw kopalnych z Rosji oraz umożliwienia integracji ich sieci elektroenergetycznych z siecią europejską. Powyższe działania znalazły odzwierciedlenie w niedawnej deklaracji w sprawie szybkiej integracji z siecią elektroenergetyczną UE. Konieczny jest wspólny wysiłek organów decyzyjnych oraz operatorów sieci przesyłowych.

Bruksela dnia 21 września 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁸⁾ Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 105.